

Školský vzdelávací program

UČEBNÉ OSNOVY ISCED 1

Slovenský jazyk 4. ročník

**Voliteľné hodiny - 1 hodiny týždenne; 33 hodín ročne
s posilnením a rozšírením obsahu učiva**

Vzdelávacia oblasť: jazyk a komunikácia
Predmet: slovenský jazyk a literatúra, zložka slovenský jazyk
Ročník: 4. ročník, ISCED 1
Školský rok: 2018/2019
Časová dotácia: 4h ŠVP + 1h ŠkVP, 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Základnou funkciou vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni základnej školy je naučiť žiakov spisovnú podobu materinského jazyka, osvojiť si správny pravopis a gramatiku a najmä rozvíjať vyjadrovacie (komunikačné) schopnosti a to na úrovni ústnej i písomnej. Jazyk slovenský ako vyučovací jazyk má primárne a nezastupiteľné miesto vo vyučovacích predmetoch, pretože vytvára predpoklady na zvládnutie ďalších vyučovacích predmetov. Slovenčina je štátnym jazykom na území SR. Jazyk slovenský v základnej škole má prioritné a špecifické postavenie. Schopnosť čítať a písať je jedna zo základných životných kompetencií. K hlavným aspektom patrí rozvoj slovnej zásoby, získanie základov pravopisu a znalostí z oblasti literatúry, ktoré by mal zvládať na elementárnej úrovni. V rámci zložky čítanie a literárna výchova by sa mal dôraz klásť na čítanie s porozumením. Nezanedbateľnou je i emocionálna stránka jazykovej výchovy – vytváranie kladného vzťahu k čítaniu a knihám, a prostredníctvom nich k materinskému jazyku, ako nositeľovi národných tradícií a formovania národného povedomia žiaka. Písanie je základným nástrojom gramotnosti a zároveň slúži aj ako prostriedok dorozumievací a komunikačný. Na hodinách písania sa žiaci učia písať predpísané tvary písmen a číslíc (latinka) s ohľadom na dodržiavanie hygienických a estetických zásad. V oblasti slohu sa učia žiaci vyjadrovať v krátkych ústnych prejavoch, odpovedajú na otázky, vedú sformulovať prosbu a poďakovanie, vedú sa ospravedlniť, poblahoželať blízkym osobám, formulovať krátku správu. Ovládanie štátneho jazyka na dobrej úrovni zabezpečuje žiakom možnosť nielen dobre zvládnuť školské vzdelávanie, ale i úspešné uplatnenie sa na trhu práce. Je nesporné, že úroveň výsledkov vyučovania slovenčiny v praktickom živote nie je uspokojivá, ba ovládanie jazyka nie je na patričnej úrovni. Máme na mysli používanie spisovnej formy jazyka v úradoch, v televízii, v rozhlase, iných médiách a kultúrnych ustanovizniach. Príčin je hneď niekoľko. Jazyk musí žiak dobre poznať, aby ho mohol dobre využívať, aby ním mohol myslieť, cítiť. Bez jazyka niet komunikácie, je stavebným materiálom nášho konania, je pilierom vedomostí. Každá zložka jazyka vplýva na jazykový prejav žiaka a odráža sa v jeho myslení.

Predmet slovenský jazyk a literatúra má komplexný charakter, pretože spája jazykovú, slohovú zložku, písanie, literárnu zložku a čítanie.

Pri jednotlivých tematických celkoch sa neuvádza časová dotácia. Učiteľ je kompetentný určovať a upravovať si dotáciu hodín podľa podmienok v danej triede.

2. Miesto realizácie

- ▶ trieda, odborné učebne
- ▶ knižnice, múzeá, galérie

3. Ciele predmetu a predmetové spôsobilosti vychádzajúce z kľúčových spôsobilostí

Cieľom jazykového vyučovania je naučiť žiakov nielen základné pojmy a poučky, ale naučiť ich myslieť v súvislostiach, komunikovať (ústne a písomne) na primeranej úrovni a naučiť ich rozumieť jazykovým prejavom z obsahovej stránky. Nezanedbateľnou je i literárna zložka jazyka. Prostredníctvom nej sa žiaci zoznamujú s literárnymi dielami a ich tvorcami a vytvárajú si k nim kladný vzťah.

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na 1. stupni ZŠ je predovšetkým:

- osvojiť si základy písanej reči (čítania a písania)
- poskytovať bohaté skúsenosti s významom – komunikačnou a vzdelávacou funkciou písanej reči
- osvojiť si elementárne vedomosti v rovine lexikálnej, morfolologickej, syntaktickej a štylistickej
- osvojiť si základné pravidlá pravopisu a znalosť písma
- získať základné poznatky o zvukovej stránke jazyka
- osvojiť si návyky správnej výslovnosti
- poznávať jazykové prostriedky a vedieť ich využívať v jazykovom systéme
- prehlbovať si zručnosť jednoduchého a súvislého vyjadrovania sa
- jazykové prostriedky vedieť vzájomne prepájať v jazykovom systéme
- viesť žiakov k presnému mysleniu a jeho využitiu v oblasti komunikácie (ústnej aj písomnej)

Ďalej chceme vyučovaním slovenského jazyka a literatúry rozvíjať a posilniť kvalitu spôsobilostí:

- čitateľskú gramotnosť (klásť dôraz nielen na umelecký, ale aj vecný text a využívať rôzne techniky a druhy čítania s porozumením),
- komunikačné spôsobilosti žiakov v ústnom a písomnom prejave (funkčne používať jazyk v komunikačných situáciách, osvojiť si verbálne i neverbálne výrazové komponenty, adekvátne interpretovať komunikačnú situáciu, veku primerane ovládať schopnosť ústnej a písomnej komunikácie).

4. Časová dotácia

▶ Slovenský jazyk, 4. ročník

- ŠVP: 4 hodiny týždenne, 132 hodín ročne
- ŠkVP: 1 hodiny týždenne, 33 hodín ročne
- Spolu: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne

▶ Slovenský jazyk a literatúra, 4. ročník

- ŠVP: 7 hodín týždenne, 231 hodín ročne
- ŠkVP: 1 hodiny týždenne, 33 hodín ročne
- Spolu: 8 hodín týždenne, 264 hodín ročne

5. Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 3. ročníka je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známkami.

Tematický okruh	Obsahový štandard	Výkonový štandard
1 h. Opakovanie z tretieho ročníka	Vybrané slová	Ovláda pravopis vybraných a príbuzných slov, správne ho uplatní v textoch.
1 h. Opakovanie z tretieho ročníka	Slovné druhy- podstatné mená vlastné/všeobecné, prídavné mená, číslovky, zámená, slovesá	Ovláda pravopis vlastných podstatných mien, čísloviek do 30. Rozoznáva ohybné slovné druhy v texte.
1 h. Zvuková stránka jazyka a pravopis	Abeceda Práca so slovníkmi.	Ovláda tvary písanej abecedy, vie správne pomenovať písmená, abecedne správne zoradiť mená, predmety. V slovníku vyhľadať slovo podľa abecedy.
1 h. Lexikológia	Tvorenie slov predponami	Rozumieť pojmu a tvorbe slov predponami, ovláda delenie predponových slov na slabiky, rozdelí slovo na predponu a slovotvorný základ, vie identifikovať slabičné a neslabičné predpony.
1 h. Vybrané slová po B	Spoznávanie ďalších príbuzných slov po B, odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov	Ovládať pravopis vybraných a príbuzných slov, poznať vybrané slová po B, rozlišovať slová zvukovo podobné BIŤ/BYŤ.
1 h. Vybrané slová po M	Spoznávanie ďalších príbuzných slov po M, odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov	Ovládať pravopis vybraných a príbuzných slov, poznať vybrané slová po M, rozlišovať slová zvukovo podobné MY/ML.
1 h. Vybrané slová po P	Spoznávanie ďalších príbuzných slov po P, odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov	Ovládať pravopis vybraných a príbuzných slov, poznať vybrané slová po P, rozlišovať slová zvukovo podobné PÝCHA / PICHÁ.
1 h. Vybrané slová po R	Spoznávanie ďalších príbuzných slov po R, odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov	Ovládať pravopis vybraných a príbuzných slov, poznať vybrané slová po R, rozlišovať slová zvukovo podobné KRYŠTÁL/KRIŠTÁL.
1 h. Vybrané slová po S	Spoznávanie ďalších príbuzných slov po S, odvodzovanie a tvorenie	Ovládať pravopis vybraných a príbuzných slov, poznať

	príbuzných slov	vybrané slová po S, rozlišovať slová zvukovo podobné SYRA/ SÍRA
1 h. Vybrané slová po V	Spoznávanie ďalších príbuzných slov po V, odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov	Triediť príbuzné slová, používať vybrané a príbuzné slová aj pri tvorbe vlastných textov.
1 h. Vybrané slová po Z	Spoznávanie ďalších príbuzných slov po Z, odvodzovanie a tvorenie príbuzných slov	Ovládať pravopis vybraných a príbuzných slov, správne ho uplatniť v písomných textoch.
1 h. Vybrané slová	Precvičovať pravopis vybraných a príbuzných slov, odôvodňovať ho.	Osvojiť si pravopis vybraných a príbuzných slov, vedieť ich používať v komunikácii.
1 h. Vybrané slová - Opakovanie	Opakovanie a zhrnutie vedomostí o vybraných slovách	V písomnom prejave uplatniť vedomosti o vybraných slovách.
1 h. Zvuková stránka jazyka a pravopis	Spodobovanie	Vymenovať znelé a neznelé spoluhlásky. Naučiť sa správne vysloviť a napísať slová so spodobovaním na konci slov. Vedieť, že pravidlo o spodobovaní platí len pre výslovnosť.
1 h. Zvuková stránka jazyka a pravopis	Spodobovanie	Vie správne vysloviť a napísať slová so spodobovaním vo vnútri slov a pri splyývavej výslovnosti
1 h. Zvuková stránka jazyka a pravopis	Spodobovanie	Upevňujú si pravidlo o spodobovaní.
1 h. Zvuková stránka jazyka a pravopis	Priama reč, uvádzacia veta, bodkočiarka, úvodzovka	Vie identifikovať priamu reč, rozlíši uvádzaciu vetu od priamej reči, vie využívať interunkciu: bodkočiarka, čiarka, ?, !).
1 h. Morfológia	Podstatné mená - rozdelenie na vlastné a všeobecné - rod a číslo podstatných mien	Pozná definíciu, vie sa na ne opýtať otázkou, rozlíši vlastné a všeobecné podstatné mená. Ovláda pravopis vlastných podstatných mien. Rozlišuje a správne určuje rod a číslo.
1 h. Morfológia	Pády a pádové otázky, skloňovanie podstatných mien	Vie správne určovať pády podstatných mien, ovláda ich latinské názvy a vie podľa nich podstatné mená vyskloňovať, vie určiť gramatické kategórie: rod, číslo, pád.
2 h. Morfológia – Opakovanie podstatných mien	Opakovanie a upevňovanie vedomostí o slovných druhoch – podstatných menách	Vie správne rozoznávať ohybné slovné druhy – podstatné mená, podstatné mená vyskloňovať, vie určiť gramatické kategórie: rod, číslo, pád.
1 h. Morfológia	Prídavné mená, upevňovanie učiva o prídavných menách	Určiť gramatické kategórie: rod, číslo, pád na základe zhody s podstatným menom.

1 h. Morfológia	Zámená	Pozná definíciu zámen, vie určiť základné druhy zámen, vie ich vyhľadať v texte.
1 h. Morfológia	Číslovky	Vie rozozná v texte základné a radové číslovky, vie ich správne napísať v obore do 100.
1 h. Morfológia	Slovesá: - definícia sloves - neurčitok sloves	Pozná funkciu sloves, vie ich vyhľadať pomocou otázok, pozná pojem neurčitok, vie ho vyhľadať, vie povedať slová v neurčitku.
2 h. Morfológia	Slovesá: - časovanie sloves - slovesný čas Opakovanie časovania sloves a určovanie slovesného času.	Ovláda časovanie sloves, vie určiť slovesný čas (prítomný, minulý a budúci čas).
1 h. Morfológia - Opakovanie ohybných slovných druhov	Opakovanie a zhrnutie vedomostí o ohybných slovných druhoch	Dokáže uplatniť získané vedomosti, pozná pravopisné pravidlá.
2 h. Morfológia	Neohybné slovné druhy Príslovky Predložky Spojky Častice Citoslovčia Opakovanie a zhrnutie učiva z morfológie	Pozná rozdiel medzi ohybnými a neohybnými slovnými druhmi. Žiak pozná ohybné a neohybné slovné druhy, vyhľadáva ich v texte, používa v komunikácii. Vie čo sú to číslovky, jej druhy a vie ich vyhľadať vo vete či texte. Zvládnuť pravopis predložiek, správne čítanie v texte. Žiak dokáže rozoznať spojky, častice a citoslovčia vo vete, vie ich správne použiť, pozná tie, ktoré sa vyskytujú v textoch najčastejšie.
3 h. Opakovanie 4. ročník	Opakovanie a zhrnutie vedomostí	Ovláda a dokáže uplatniť získané vedomosti, pozná pravopisné pravidlá.
<u>Záverečný ročníkový projekt Dobrodružstvá dažďovej kvapky</u> Opakovanie a utvrdenie vedomostí: všeobecné a vlastné podstatné mená, rozprávanie príbehu, časová postupnosť, geografické názvy s i, í, y, ý po obojakej spoluhláske, priama reč, umelecký a vecný text, interview,	<u>Obsahový štandard</u> Príbeh o putovaní zvedavej dažďovej kvapky, s ktorou deti prežijú tajuplné dobrodružstvo kolobehu vody v prírode. Kvapka sa zoznamuje s kamarátmi a svojim širokým príbuzenstvom v rôznych častiach Slovenska, Európy a celého sveta. Robí rozhovory so zaujímavými ľudmi, živočíchmi, rastlinami o tom, ako hospodária so	<u>Výkonový štandard</u> Žiaci dokážu: Tvorivé zručnosti <ul style="list-style-type: none"> • porozprávať krátky vymyslený príbeh • dokončiť rozprávanie alebo neukončený príbeh • zdramatizovať kratší prozaický text s dôrazom na správny prednes, artikuláciu,

<p>komiks.</p>	<p>vzácnou vodou. Píše ako redaktorka príspevky do médií. Zisťuje, ako sa dokážu prispôbiť prebytku aj nedostatku vody a vytvoriť si zásoby.</p>	<p>gestikuláciu, pohyb Verejná prezentácia textu, verejný prejav</p> <ul style="list-style-type: none"> • zreprodukovat' umelecký text • pri ústnom prejave dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť na (primeranej) úrovni žiaka 4. ročníka ZŠ <p>Informačné zručnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • účelne používať jazykové slovníky, príručky a iné zdroje informácií <p>Komunikačné zručnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu • vyjadrovať sa neverbálne a reagovať na neverbálnu komunikáciu • verejne sa prezentovať a obhájiť vlastný názor • prezentovať výsledky svojej práce a práce svojho tímu
-----------------------	---	--